

Slanje vojnika u mirovne misije, simbol jake volje za saradnju sa NATO

DominikTolksdorf, naucnik Centra za primenjenu politicka istrazivanja kaze za Radio Dojce Vele da srpska vojska ispunjava tehnicka pitanja za ucesce u mirovnim misijama NATO, ali da je to za sada samo spekulacija.

Srbija, Crna Gora, Bosna i Hercegovina i Makedonija su ušle u NATO program Partnerstvo za mir, čime se postavlja pitanje, da li i kada se očekuje da vojske ovih zemalja učestvuju u mirovnim misijama u Iraku i Avganistanu?

“To se ne očekuje, sa tim se samo spekuliše. Takodje je nejasno da li su srpske snage toliko dobro pripremljene da mogu da učestvuju u mirovnim misijama NATOa. Tu sad dolaze na red tehnička pitanja, srpske snage su od reforme sistema odbrane 2003e, pod civilnom kontrolom, čime ispunjavaju već duže vreme centralni kriterijum NATOa. Takodje i strategija odbrane od novembra 2004e oslanja se na smernice NATOa. Znači vojska bi mogla da učestvuje u mirovnim misijama, brže nego što se misli, ali za sada je to čista spekulacija. Ne treba zaboraviti da slanje vojnika ima i simboličku vrednost. Zemlja može da pošalje mali broj vojnika, ali je tada deo Medjunarodnih snaga za održavanje mira u Avganistanu, skraćeno ISAF, čime pokazuje jaku volju za saradnju sa NATO-om. Što se tiče Bosne, Srbija je na boljem putu nego Bosna i Hercegovina, ne zna se kako su obučeni vojnici u Bosni.»

Jedan srpski vojni analitičar je rekao da članstvo u NATO programu ne znači istovremeno i obavezu države da učestvuje u vojnim misijama. Kakvo je Vaše mišljenje?

«U osnovi svaka zemlja samostalno odlučuje, kada i u kolikom obimu, će dati vojnike na raspolaganje NATO misijama. Ali postoji uvek i pritisak od strane članova NATOa za jačim angažmanom, pre svega velikih država. U Nemačkoj je poslednjih meseca vršen pritisak za jačim angažovanjem na jugu Avganistana, u borbenim zonama. Ovde nije reč o veličini trupa, već o vrsti zadataka koje treba obaviti. Ali nijedna zemlja ne može biti primorana na nešto, to važi i za Srbiju i Bosnu. A kakve primamljive nadoknade su u ponudi zarad učestvovanja u takvim misijama, ostaje uvek nepoznanica.»

Da li NATO ima dovoljno vojnika za operacije i Iraku i Avganistanu, ili je potrebno angažovanje vojske drugih zemalja?

„NATO i Amerikanci u Iraku su zainteresovani uvek na učesće stranih vojnika. Da li su trenutno trupe potrebne, ili će se menjati ukupna strategija, je pitanje o kojem se oštro raspravlja u Vašingtonu i na koje je trenutno teško odgovoriti. Za vodeće zemlje je bitno, što se vidi i na primeru Avganistana, da su pravila za učestvovanje vojnika tako utvrđena da obezbeđuju efikasnost misije. Neke zemlje su ublažile restrikcije za trupe na jugu Avgansiatana, kako bi ISAF misijama obezbedile više fleksibilnosti.“

U Srbiji se održavaju krajem januara skupštinski izbori. U slučaju da radikalna opcija pobedi, kakve bi to posledice imalo za NATO, odnosno Zapad?

„Za NATO, odnosno Zapad bi to značio korak nazad Srbije. NATO je sa ponudom Srbiji da udje u Partnerstvo za mir, već postavio stimulans za jačanje Zapadno orjentisanih snaga u Srbiji. Što se tiče komplikovanih pregovora o Kosovu, to ne bi bilo dobro ni za ukupnu zapadnu zajednicu. Zato se trenutno upućuje što više stimulansa Srbiji, kako bi se jačale demokratske snage.“

Ivana Ivanovic